

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ВИСТАВКА ЯК ПІДСУМОК ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕКТИВУ

Розкрито позитивні тенденції та методичні рекомендації щодо оформлення виставкових художньо-творчих робіт. Висвітлено різні аспекти підготовки до виставки. Наведено правила оформлення стенда та експозиції. Розкрито функції виставкового стенду та методичні рекомендації щодо оформлення виставкових художньо-творчих робіт.

Ключові слова: виставка, експонати, експозиція, виставкова діяльність.

Студентство – найкультурніша частина молоді в усіх країнах, яка є важливим джерелом відтворення інтелігенції. Студентство – це мобільна група, метою існування якої є організована за певною програмою підготовка до виконання професійних і соціальних ролей у матеріальному і духовному виробництві. Під духовним виробництвом ми розглядаємо художньо-естетичний розвиток студента та процес цілеспрямованого виховування, розвитку відчуття прекрасного, здатності сприймати і відчувати красу в мистецтві та в соціумі [2].

Мета сучасної вищої освіти – це формування інтересу до художньо-естетичної сторони навколишньої дійсності, задоволення потреб сучасної молоді в самовираженні, яка реалізується через такі завдання, як розвиток художньо-творчої продуктивної діяльності студентів (малювання, ліплення, конструювання та ін..). Моніторингом художньо-творчої діяльності є творча виставка. *Творча виставка* – це підсумок творчої діяльності колективу або одного учасника, що наочно показує художньо-естетичний розвиток і творчі можливості її учасників. Виставки організуються з метою спонукати студентів до спільної творчої діяльності з іншими, дати можливість представити позитивний творчий досвід.

Метою статті є проаналізувати розвиток виставкової діяльності, визначити позитивні тенденції та методичні рекомендації щодо оформлення виставкових художньо-творчих робіт. Реалізація мети передбачає виконання таких завдань: розкрити поняття й призначення виставок; описати специфіку організації виставок; окреслити функції виставкового стенду та методичні рекомендації щодо оформлення виставкових художньо-творчих робіт.

Поняття й призначення виставок. Виставка – це публічна демонстрація (експонування) досягнень у галузі економіки, науки, техніки, культури, мистецтва та інших галузях суспільного життя. Поняття може позначати як сам захід, так і місце проведення цього заходу.

Виставки розрізняють за рівнями призначення: місцеві (наприклад, інститутська, обласна, районна); національні (наприклад, Всеукраїнська, регіональна); міжнародні, всесвітні; загальні, що охоплюють всі галузі людської діяльності (наприклад, Виставка досягнень народного господарства); спеціалізовані, прис-

вячені тільки на одній сфері діяльності людини (наприклад, художні, наукові, технічні, промислові і сільськогосподарські).

Наукова виставка – це художньо оформлена добірка професійних наукових документів і науково-технічних інновацій і/або інших експонатів для публічної демонстрації (експонування). Метою виставки є презентація громадськості, педагогам, науковцям, фахівцям, органам державної влади, керівникам місцевих органів управління освітою досягнень національної системи освіти, творчих здобутків педагогічних і наукових колективів, досвіду інноваційної діяльності в усіх ланках освіти, міжнародної інтеграції. На державному рівні організатором освітянсько-наукових виставок є Міністерство освіти та науки України. З кожним роком коло гостей та учасників таких виставок збільшується і кількісно [3].

Художньо-творча виставка – це художньо оформлена експозиція предметів культури, мистецтва для публічної демонстрації. Метою художньо-творчої виставки є підтримка та розвиток мистецтва, образотворчого мистецтва, декоративно-ужиткового мистецтва, дизайну, сприяння реалізації творчих задумів учнівської молоді; популяризація своєрідності народної культури, відродження традицій місцевих осередків народного мистецтва; виховання естетичного смаку та розвиток художньо-творчих здібностей; формування професійної орієнтації молоді.

На виставці збираються (зустрічаються) представники освітнього простору; учасникам надається можливість зібрати потрібну інформацію; організатори виставки мають шанс заявити про себе, продемонструвати свої можливості. Виставки підрозділяються на певні різновиди як за часом функціонування, так і за місцем демонстрації. *За часом функціонування виставки можуть бути:* постійно діючими (із використанням копій документів, оригінали використовуються як виняток), тимчасовими (від 2-х тижнів), короткотерміновими (до 10 днів). Постійні виставки багатопланові. Тимчасові виставки організуються на певний строк і можуть пристосовуватися до ювілейних і пам'ятних дат. *За місцем демонстрації виставки поділяються на:* стаціонарні, які розміщуються в спеціальних приміщеннях, обладнаних відповідними стендами, вітринами й іншими пристосуваннями; пересувні, які можуть працювати в тимчасово пристосова-

них для цього приміщеннях (у навчальних закладах, бібліотеках, різних організаціях і ін.) й мають експонувати документи та матеріали лише у вигляді копій. *Виставки також можуть бути загальнокультурними й комерційними.* Загальнокультурні виставки виконують просвітительські функції. Натомість комерційні виставки по-перше, є способом продажу своєї продукції; по-друге, являють собою ефективний ресурс для організації маркетингових досліджень; по-третє, є способом реклами власної фірми; по-четверте, є площиною для ділових переговорів. Можливий поділ виставок на персональні, де представлені витвори одного митця, а також тематичні, де добір експонатів орієнтується на висвітлення певної мистецької, науково-технічної, суспільно-політичної тощо теми.

Творчі виставки в вищих закладах представлені в різних формах: традиції, захоплення, інтереси, фотовиставки, виставки «Дуже умілі ручки» (вироби, рукоділля та ін.), виставка спільних видань літературно-художніх журналів, книг тощо.

Загальна організація освітянсько-наукових виставок. Організація виставок у цілому, як персональних, так і тематичних, передбачає здійснення наступних етапів [1]:

1. Вибір теми виставки. Вибір рівня виставки (обласна, Всеукраїнська, міжнародна).
2. Розробка плану підготовки й проведення виставки.
3. Створення тимчасового творчого колективу й розподіл напрямку робіт.
4. Складання тематичного плану виставки та складання програми і визначення списку запрошених на відкриття виставки. Уточнення необхідного і наявного бюджету.
5. Підготовка інформаційних матеріалів виставки: запрошень, програм, прес-релізів та організація виставки
8. Аналіз результатів роботи виставки (анкетних опитувань, бесід із гостями, відгуків ЗМІ) та підбиття підсумків.

Виставковий стенд – обличчя навчального закладу. Найпоширенішою формою сучасної виставкової діяльності є надання окремого стенда для участі в колективних виставочних заходах. Як правило, розміри місця для експозиції, виставкових стендів, порядок проведення й оформлення досить добре регламентовані.

Метою роботи на виставці є залучення відвідувачів до свого стенда. Для цього існує декілька способів: оригінальне, нестандартне оформлення експозиції; візуальні засоби (показ відеофільмів, відеороликів, проведення презентацій тощо); розсилка персональних запрошень; телемаркетинг (запрошення по телефону); пряма поштова та електронна розсилки; рекламні оголошення або спеціальні розділи на сайті; інформаційно-методична робота на стенді; конференції, семінари, круглі столи, майстер-класи; реклама по виставковому радіо; роздача листівок і запрошень на заходи: анкети для обліку (опитування) відвідувачів стенда. До анкети доцільно внести такі пункти:

ПБ, ОРГАНІЗАЦІЯ – місце роботи відвідувачів або потенційних клієнтів (партнерів); АДРЕСА – юридична або домашня; ТЕЛЕФОН/ФАКС – робочий і домашній, ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ – побажання, ступінь зацікавленості, пріоритет контакту.

Робота на виставці вимагає особливих навичок, і успіх будь-якої експозиції, у першу чергу, залежить від людей, які презентують навчальний заклад на стенді. Назвемо типові помилки щодо підготовки та участі у виставці [1]: стратегію не сформульовано, завдання з'ясовано нечітко, не визначено цільової аудиторії; стендисти розпиляли сили, витрачали однакову кількість часу як на постійних, потенційних партнерів, так і на випадкових відвідувачів; стенд розташований на відстані від основного потоку відвідувачів; немає рекламної підтримки на виставці, у тому числі й аудіореклами; стенд дуже малий, у дизайні немає "родзинки", логотип фірми, організації непомітний, неправильне кольорове вирішення, слабка освітленість; робочий простір менше за необхідний, не передбачено місце для проведення консультацій, переговорів; інформація або недостатньо доступна і повна, або надмірна, не показані найцікавіші і перспективні напрями роботи; замало фотографій, немає комп'ютерної презентації, мізерність або зайва химерність оформлення; у відвідувачів немає можливості підійти й ознайомитися з інформацією; брак рекламних матеріалів; низька якість оформлення і поліграфії; стендисти без бейджів, непрезентабельно одягнені; стендисти зайняті сторонніми справами, не запрошують відвідувачів до розмови; стендисти погано володіють інформацією про напрями діяльності навчального закладу, досягнуті успіхи тощо.

Методичні рекомендації щодо оформлення виставкових художньо-творчих робіт. Оформлення художньо-творчих робіт, тобто експозиції предметів образотворчого мистецтва для публічної демонстрації, можна розділити на декілька етапів [4; 5].

1. Тематична підготовка виставки. Визначення *концепції* виставки (якій події присвячена виставка, які питання будуть висвітлені). Складання тематичного плану виставки з урахуванням вікової категорії глядачів, виставкового приміщення (освітлення, світло, звук), терміну проведення.

2. Складання експозиційного плану виставки (як, за допомогою яких експонатів буде висвітлена тематика виставки). Складання форескізу майбутньої експозиції з урахуванням кольорових співвідношень, форм та розмірів виставкових робіт.

3. Монтаж експозиції. Встановлення обладнання, технічних засобів, розміщення експозиційних матеріалів.

4. Відкриття виставки (вернісаж).

Розташування експозиції є головною метою організації художньо-творчої виставки. До *експозиційного матеріалу* належить все, що передбачено для огляду відвідувачами: експонати (натуральні (справжні) образотворчі фото, малюнки пласкі та об'ємні); текстові матеріали (підписи, надписи, що допомагають відокремити різні розділи виставки та ін.); декоративні елементи.

Площина, на якій розташовують експонати назива-

ється експозиційною площиною. По вертикалі її умовно поділяють на три пояси: нижній пояс (від підлоги до висоти 0,8 м); середній (0,8-3,0 м); верхній (вище 3,0 м). Нижній пояс використовують для підставок, вітрин, розміщення об'ємних експонатів. Середній пояс використовують для експозиції плоских та об'ємних робіт. Верхній пояс використовують для розміщення емблем, лозунгів або експонатів особо великих розмірів.

Основний експозиційний пояс – середній, розташований з 0,8 до 3 м від підлоги. Колір і фактура поверхні під розташування експозиції повинні бути стриманими, спокійними, матовими, щоб не відволікати увагу від експонатів, бути для них відповідним фоном. Запропонований для перегляду матеріал повинен бути розташований єдиною цілісною композицією, яка розкриває художні засобами основну концепцію виставки. Сучасний стиль оформлення експозиції – це, передусім, простота, масивні форми при передбачено вільній компоновці матеріалу.

Загальних правил компоновки художньо творчих виставок немає, але є найбільш перевірені прийоми розташування композиції. До основної схеми компоновки виставки ми можемо віднести центральну, вільну та асиметричну.

При центральній компоновці експозиційний матеріал поділяють на групи (за напрямком, стилем, змістом). Обираються центральні експонати, які стають центром експозиції, навколо них розташовується решта експонатів, які розкривають та підкреслюють задум даної групи. Це може бути концентричне розташування навколо центрального експонату, або, якщо експонати приблизно однакові за розміром та змістом, їх розташовують рядами. Ряди розташовують горизонтально або вертикально («шпалерне» розташування).

При вільній та асиметричній компоновці до експонатів дозволяється додавати декоративні елементи, але їх велика кількість може відволікати увагу від виставкових експонатів, важливо обов'язково добиватися ефекту рівноваги, рівномірного навантаження площини.

Слід пам'ятати, що матеріал, наданий дрібно, великою кількістю невеликих експонатів, швидко втомлює. Тому дрібні за розміром експонати доцільно об'єднувати в загальну тематичну окрему композицію, яка буде

ЛІТЕРАТУРА

1. Крутії К. Виставки як важливий інструмент у створенні іміджу дошкільного навчального закладу [Електронний ресурс]: / К. Крутії. – Режим доступу : http://www.ukrdeti.com/metodrabota/mr5_2.html
2. Основы педагогики и психологии высшей школы / Под ред. А. Петровского. – Москва : Изд-во Московского университета, 1986. – 304 с.
3. Рубанович А. О., Освітнянсько-виставкова діяльність в Україні : Тенденції розвитку / А. О. Рубанович // Наука і молодь. Гуманітарна серія : Збірник наукових праць. – К. : НАУ, 2012. – С. 167-170.

сприйматися як єдиний експонат. Однак невелика кількість експонатів, представлених крупно, контрастно, виразно, справляє велике враження на глядача. Ритмічна зміна різноманітних композицій сприяє зміні вражень, свіжості сприйняття. Бажано, щоб ділянки виставки, насичені матеріалом, чергувалися з більш спокійними композиціями. Потрібно передбачити достатні інтервали між експонатами, щоб не утворювалося враження тісноти та перенасиченості. Об'ємні експонати по можливості потрібно розташовувати подалі від стін, щоб була можливість оглянути їх з усіх сторін. Роботи з живопису та графіки потрібно розвішувати з урахуванням освітленості приміщення, щоб уникнути відблисків від джерел світла. Площина виставкових картин не повинна бути більше половини площини основного виставкового поясу. Нижня межа експонатів повинна проходити на висоті 120-125 см від підлоги [4;5].

Також головним етапом оформлення художньо-творчої виставки є оформлення експонатів. Всі тексти на виставках поділяються на три основні групи: надписи, підписи та текстові експонати. До надписів належать: загальний заголовок виставки, заголовки стендів, лозунги, заголовки діаграм та ін. Підписи (етикетки, етикетаж) – це пояснювальні тексти під експонатами. Заголовки, які знаходяться на висоті 3 м від підлоги, слід виконувати шрифтом розміром не менш 3,5 см. Підзаголовки – 1,5-2 см. Підписи під експонатами виконуються буквами висотою 0,4-0,5 см.

Перегляд художньо-творчої виставки дає поштовх у розвитку в мистецтві, підвищує зацікавленість до різних областей художньої творчості, розвиває естетичне та емоційне сприйняття світу.

Отже, виставкова діяльність демонструє значне оновлення різних своїх складників: реалізації державних проєктів в освітянсько-науковій виставковій галузі, розширення інформаційного забезпечення виставкової діяльності, удосконалення її правової бази, навчання і підвищення кваліфікації учасників виставок. Виставкова діяльність надає можливість узагальнити і всебічно представити здобутки широкій громадськості, фахівцям, науковцям, педагогам, визначити і обговорити пріоритетні проблеми подальшого удосконалення навчального процесу [3].

нович // Наука і молодь. Гуманітарна серія : Збірник наукових праць. – К. : НАУ, 2012. – С. 167-170.

4. Табунщиков М. П. Аранжування квітів / М. П. Табунщиков. – Київ : «Реклама», 1988. – 210 с.

5. Щипанов А. С. Юным любителям кисти и резца / А. С. Щипанов. – Москва : «Просвещение», 1981. – 416 с.

REFERENCES

1. Krutii, K. *Vystavky yak vazhlyvyi instrument u stvorenni imidzhu doshkilnoho navchalnoho zakladu [Exhibition as an important tool in creating the image of kindergarten]*.

Retrieved from: http://www.ukrdeti.com/metodrabota/mr5_2.html [in Ukrainian].

2. Petrovskiy, A. (1986). (Eds.). *Osnovy pedagogiki i psikhologii vysshey shkoly [Basics of pedagogy and psychology of higher education]*. Moscow: Izd-vo Moskovskogo universiteta [in Russian].

3. Rubanovych, A. O. (2012). *Osvitiansko-vystavkova diialnist v Ukraini: Tendentsii rozvytku [Edu-*

catinal-exhibition activities in Ukraine: Trends]. Kyiv: NAU [in Ukrainian].

4. Tabunshchikov, M. P. (1988). *Aranzhuvannia kvitiv [Flower Arranging]*. Kyiv: «Reklama» [in Ukrainian].

5. Shchipanov, A. C. (1981). *Yunym lyubitelyam kisti i reztsa [For young amateurs of brush and chisel]*. Moscow: «Prosveshcheniye» [in Russian].

O. В. Перепелица

ХУДОЖЕСТВЕННО-ТВОРЧЕСКАЯ ВЫСТАВКА КАК ВЫСТАВКА ЯК ИТОГ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОЛЛЕКТИВА

Раскрыты положительные тенденции и методические рекомендации по оформлению выставочных художественно-творческих работ. Освещены различные аспекты подготовки к выставке. Приведены правила оформления стенда и экспозиции. Раскрыты функции выставочного стенда и методические рекомендации по оформлению выставочных художественно-творческих работ.

Ключевые слова: выставка, экспонаты, экспозиция, выставочная деятельность.

O. V. Perepelytsia

ART-CREATIVE EXHIBITION AS A RESULT OF A CREATIVE COLLECTIVE'S ACTIVITY

The article deals with the problems of exhibition activity in establishments of higher education. The actuality of the problem is that there is a necessity to increase interest in various areas of education and creativity, to develop own philosophy, unique system of values, customs, traditions, styles, able to give information about the potential, success and future educational services smartly. The aim of modern higher education is forming interest in the artistic and aesthetic side of surrounding reality and satisfying students needs in self-expression that are realized through such tasks as the development of artistically-creative productive activity of students. Monitoring of the art-creative activity is a creative exhibition. A creative exhibition is a result of collective's creative activity or one participant that shows artistic and aesthetic development and creative possibilities of its participants evidently. Exhibitions are organized with the purpose to encourage students to common creative activity with other, to give the opportunity to present a positive creative experience. The object of our work is exhibition activity in higher educational establishments. The article aims to analyze the development and exhibition activity, to define positive tendencies and methodic recommendations about drawing exhibition artistic and creative works. The realization of the aim provides implementation of the following tasks: to reveal the concept and the purpose of the exhibition; to describe the specific organization of exhibitions; to outline the functions of exhibition stand and methodic recommendations on drawing exhibition of artistic and creative works.

Keywords: exhibition, exhibits, exposition, exhibition activity.

Подано до редакції 16.06.14